

Andrzej Kapusta

Konferencja:
Filozofia współcześnie – stan i perspektywy rozwoju
(29–30 XI 2004 r.)

Конференция: *Современная философия – состояние и перспективы развития*
(29–30 XI 2004 г.)

Instytutu Filozofii UMCS 29 i 30 listopada 2004 roku zorganizował konferencję pt. ***Filozofia współcześnie – stan i perspektywy rozwoju***. Miała ona charakter jubileuszowy, gdyż odbyła się z okazji 60-lecia powstania i rozwoju środowiska filozoficznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Była to konferencja krajowa, poza uczestnikami z Instytutu skupiła również filozofów z innych ośrodków akademickich (Instytutów Filozofii z Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Szczecińskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego). W sumie wzięło w niej udział 21 osób z referatami, 17 osób z głosami w dyskusji. Obradom konferencji przysłuchiwali się pozostali pracownicy Instytutu Filozofii UMCS oraz liczni studenci studiów filozoficznych wszystkich lat. Obrady odbywały się w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego w cyklu przed- i popołudniowych sesji, które miały postać dyskusji panelowych z szerokim udziałem publiczności (ponad stu osób).

Tematem konferencji była analiza i ocena filozofii na przełomie XX i XXI wieku, w szczególności jej powiązań z innymi dziedzinami wiedzy i życia. Zamierzeniem jej była dyskusja nad obecnym stanem filozofii i jej teoretycznymi i praktycznymi implikacjami. Obrady konferencji toczyły się w czterech sekcjach tematycznych:

Pierwsza sekcja ***Filozofia a nauka*** koncentrowała się wokół następujących zagadnień: jak dzisiaj wyglądają wzajemne relacje obu dziedzin wiedzy; czy wobec dominującego naukowego obrazu rzeczywistości filozofia może być wiarygodną wizją świata i człowieka? Dyskusją panelową poświęconą tym pytaniom kierował Z. Muszyński, zaś referaty wygłosili: E. Kałuszyńska, W. Sady, Z. Cackowski, K. Jodkowski, P. Gutowski, M. Tempczyk, P. Kołodziejczyk. W dyskusji pojawiła się między innymi tematyka relacji między naukami przyrodniczymi i naukami humanistycznymi oraz samoświadomości samych naukowców odnośnie tego, czym jest robienie nauki. Obok klasycznych problemów z zakresu filozofii metodologii nauki, które zaprezentowali uznani w polskim środowisku znawcy problematyki nauki, P. Kołodziejczyk próbował przypisać kognitywistycie rolę pomostu między nauką i filozofią. Zasadniczo wyróżnić można było dwie postawy filozofów wobec nauki. Filozof winien intensywnie wsłuchiwać się w to, co ujawn-

nią naukowcy, bo to oni sami wiedzą, czym jest nauka i wiedza, albo zadanie filozofii dotyczy niejako fundowania podstaw wiedzy naukowej i to jednak filozofowie lepiej wiedzą czym ona jest.

W sekcji drugiej zatytułowanej *Filozofia a sztuka* podjęto kwestie tego, jaki jest status estetyki w obrębie filozofii, kto ma prawo oceniać świat w kategoriach piękna lub brzydoty – filozof czy artysta; czy w świecie masowej kultury jest miejsce dla artysty lub geniusza? Tego rodzaju pytania postawiła w dyskusji panelowej T. Pękała, zaś odpowiadali na nie: T. Szkołut, A. Mordka, A. Kapusta, J. Brezcko. W odróżnieniu do sekcji pierwszej tutaj tematyka była bardziej zróżnicowana, tak jakby kanon problemów filozofii nauki był zasadniczo ustabilizowany, natomiast problematyka estetyczna pojawiała się na obrzeżu różnych zagadnień i tematów. Mowa więc była o roli tzw. sztuki wysokiej we współczesnej kulturze masowej (T. Szkołut). A. Mordka w duchu analiz Ingardena i Hartmanna zastanawiał się nad stosunkiem dzieła sztuki (obrazu) do swej podstawy bytowej. A. Kapusta próbował pokazać związki między współczesnym renesansem różnych form estetyzacji siebie z tzw. narracyjną koncepcją tożsamości. J. Brezcko mówił o tym jak to jedynie literatura i poeci mogą przywrócić twórcze moce współczesnej filozofii.

Trzecia sekcja pt. *Filozofia a media* miała na celu pokazanie możliwości, ale również i konieczności uwzględnienia przez akademicką filozofię nowoczesnych środków wyrazu i komunikacji, postawiono więc pytania: czy wobec zawłaszczania przez media masowej świadomości i opinii publicznej ktoś może jeszcze słuchać filozofa; kto ma decydować i oceniać prawdziwość przekazów medialnych, czy filozofia winna uzupełnić tradycyjny słowny dyskurs o najnowsze narzędzia komunikacji, jakie mogą być jej związki z mediami? Pytanie te postawił M. Hetmański dyskutantom panelu, wśród których byli zawodowi filozofowie, jak również reprezentanci mediów: E. Kochan, S. Symotiuk, A. Zachariasz, P. Wróblewski, P. Zdanowicz, G. Józefczuk. Potrzeba filozoficznej refleksji nad specyfiką współczesnych mediów wydaje się dzisiaj szczególnie paląca, ale i również najtrudniejsza, bo dotyczy procesów, których sami jesteśmy częścią. Było to szczególnie widoczne w dyskusji, która miejscami toczyła się w kierunku krytyki kulturotwórczej funkcji współczesnych mediów oraz zarzutów wobec filozofii, która zamykając się w swoich akademickich zagadnieniach oferuje rodzaj autoprezentacji mało atrakcyjny dla szerokiej publiki.

Konferencję kończyła i jednocześnie wieńczyła sekcja zatytułowana *Filozofia w Lublinie*, która miała na celu (ze względu na jubileuszowy charakter całej konferencji) przedstawienie historii środowiska filozoficznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Stanowi je już parę pokoleń intelektualnych filozofów, którzy od 1944 roku współtworzyli i tworzą do dzisiaj instytucjonalne ramy (katedry, zakłady, instytuty i wydziały) filozofii. Omówione zostały sylwetki oraz dorobek naukowy (ilustrowany bogatą dokumentacją fotograficzną) następujących filozofów: N. Łubnickiego, S. Harasska, L. Flecka, J. Reutta, A. Te-

ske, T. Tomaszewskiego, J. Litwina, K. Brozi, E. Borowieckiej, L. Koja, Z. Cackowskiego, A. Nowickiego, T. Margula, T. Kwiatkowskiego, B. Dziemidoka, Z. J. Czarnieckiego, S. Jedynaka. Prezentację opracował i poprowadził S. Symotiuk, zaś poszczególne sylwetki przedstawili pracownicy (często ich młodszy koledzy i uczniowie) Instytutu Filozofii. Efektem tej prezentacji, była cała paleta poglądów i postaw życiowych, które podważają tezę o jednorodności oraz zideologizowaniu powojennego środowiska lubelskich filozofów.

Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem nie tylko w akademickim środowisku UMCS czy wśród studentów, ale również poza uniwersytetem. Wyrazem tego była obecność w czasie obrad konferencji ekipy lubelskiego ośrodka TVP, jak również audycja w Radio Lublin zapowiadająca konferencję. Materiały konferencyjne (referaty, głosy w dyskusji, jak również dodatkowe wypowiedzi) zaprezentowane zostaną w monograficznym numerze ogólnopolskiego pisma filozoficznego „Colloquia Communia”, które ukaże się drukiem w drugiej połowie 2005 r. oraz czasopiśmie Instytutu Filozofii UMCS „Anthrophos”. Pomysł, aby w programie dwudniowej konferencji pojawiła się tak bogata gama problemów miał swoje wady i zalety. Z jednej strony ważne jest, aby co pewien czas powracać do fundamentalnych pytań filozoficznych i dać możliwość zaprezentowania podstawowej problematyki filozoficznej szerszej publice. Tym bardziej, że zasadniczym motywem dla jej zorganizowania był jubileusz 60-lecia filozofii na UMCS. Z drugiej strony rzeczywisty spór i głębie filozoficznych analiz możemy osiągnąć wówczas, gdy sformułujemy propozycję skierowaną do ścisłego grona naukowców zajmujących się określoną tematyką. Dlatego należy wyrazić nadzieję, że w przyszłości tego rodzaju konferencja będzie miała charakter cykliczny i jednocześnie bardziej zawężony tematycznie.

Katarzyna M. Cwynar

**V Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich:
Filozofia w kulturach narodów słowiańskich
(2–5 VI 2005 r.)**

*V Конференция философов славянских стран:
Философия в культурах славянских народов (2–5 VI 2005 г.)*

Jubileuszowy, piąty zjazd filozofów krajów słowiańskich, zorganizowany przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego, przy współudziale Wyż-